

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

'שמרנו לך כיסא'

בססמה 'שמרנו לך כיסא' צעירי חב"ד מזמינים את המוני בית ישראל לבוא ביום הכיפורים להתפלל בבית הכנסת הפתוח. לקראת הימים הנוראים הקימו בתי חב"ד ברחבי הארץ כשלוש מאות מנייני תפילה מיוחדים, לציבור הרחב. הבאים גם ייהנו מהדרכה מסודרת לאורך התפילה. יש גם כיפות ומחזורי תפילה. פרטים ורשימת אתרי התפילה באתר www.kipur.org.

פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. בתי חב"ד ברחבי הארץ מפיצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הזדמנות נאותה גם לקיים את מנהג הכפרות וגם לתת צדקה למוסדות העוסקים כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת ישראל. פרטים בבית חב"ד המקומי.

שרים תניא

הנגן החסידי אלאור ולנר מגיש את שרים תניא 3, הפקה מיוחדת שנועדה לסייע בשניון פרקי ספר התניא בעלפה - הוא שר את מילות התניא, בלחנים חסידיים. בתקליטור הזה מוגשים הפרקים ט"ב. ההפקה הופיעה בשתי מתכונות - בהברה אשכנזית ובהברה ספרדית. טל' 1700704120.

זמני השבוע

ירושלים תלאיבי חיפה בארבע אילת ניוירוק

6:36	6:17	6:19	6:07	6:16	6:01
כניסת השבת					
7:33	7:12	7:14	7:14	7:14	7:12
צאת השבת					

פדיון כפרות לבית חב"ד מוקד חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

להיות אדם טוב ויהודי טוב

כשם שאין לבטל את ערכן של המצוות שבין אדם לחברו כך אין להמעיט מחיוניותן של המצוות שבין אדם למקום

יום הכיפורים. בין אדם לחברו ובין אדם למקום (ציור: זלמן קליינמן)

עמים רבות אנו שומעים את האמירה: "העיקר להיות אדם טוב". רבים מרגישים באמת ובתמים שאם אך יקפידו להיות בני אדם ישרים והגונים, לא ירמו, לא יג' נבו ולא יגרמו נזק לזולתם - ימלאו את חובתם ויוכלו להיות שלמים עם עצמם.

כנגד זה אנו עדים לא אחת לתופעה הפוכה. יהודים יראי שמים, המקפידים על קלה כחמורה במצוות שבין אדם למקום, מרשים לעצמם לזלזל בדברים שבין אדם לחברו. בענייני כשרות ידקדקו עד ההידור האחרון ויחפשו את ההכשרים הטובים ביותר דווקא, אך לא יחשבו פעמיים קודם שיפגעו

בזולת או בממונו. ואתה תוהה, הלא אותה תורה מצווה גם על המצוות שבין אדם לחברו.

מצוות כרימון

יום הכיפורים מדגיש את הצורך לחבר את שני ההיבטים האלה. לא דיי להיות 'אדם טוב', אלא צריך להיות גם 'יהודי טוב' ולמלא את החובות המוטלות עלינו כיהודים, שקיבלו תורה בהר סיני. ומנגד, אי אפשר להיות 'יהודי טוב' בלי להיות 'אדם טוב'. ההלכה קובעת כי כדי לזכות בכפרה של יום הכיפורים מחובתנו לפייס תחילה את מי שנפגע מאיתנו, שכן על עברות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר.

כאשר חז"ל קבעו שאפילו 'פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון' הם התכוונו גם ליהודים שעל פי הגדרתם האישית אין הם שומרי מצוות כלל. אבל כשמתחילים לבחון את הדברים לעומק מגלים כמה רבות המצוות שהם מקיימים. לא רק ברית מילה, מצה בפסח וצום יום הכיפורים, אלא כיבוד אב ואם, צדקה, גמילות חסדים ועוד ועוד.

המצוות שבין אדם לחברו הן מצוותיו של בורא העולם ומנהיגו. אותו בורא שציוונו להניח תפילין ולשמור שבת, ציוונו מצוות רבות שבין אדם לחברו. יהודי שמקיים מצוות אלה אינו יכול להגדיר את עצמו 'לא שומר מצוות'.

אלא שבהבשעה צריך לזכור שהמצוות שבין אדם לחברו מייצגות פן אחד ממערכת החובות המוטלת על יהודי. כשם שאין לבטל את ערכן של המצוות שבין אדם לחברו, כך אין להמעיט מחיוניותן של המצוות שבין אדם למקום. יהודי אינו יכול להסתפק בעובדת היותו אדם ישר, עוזר לזולת ונמנע מלפגוע בסביבתו. כל אלה מעשים גדולים וחשובים, אבל הם אינם יכולים להיות תחליף למצוות הנוספות, המצוות שבין אדם למקום.

האומנם מקפידים במצוות?

גם יהודים יראי שמים ומדקדקים במצוות צריכים לבחון את עצמם אם אכן הם מקפידים לקיים את המצוות שבין אדם לחברו באותה זהירות והקפדה שהם מקיימים את המצוות שבין אדם למקום. גם הם עלולים להיכשל בהעדפת מקצת המצוות, דבר שנותן להם תחושת שלמות ומילוי חובתם, בהבשעה שמצוות גדולות וחשובות נזנחות.

יום הכיפורים הוא הזמן לתקן את הטעון תיקון ולחזור לשלמות בשני ההיבטים האלה. להיות 'בני אדם טובים' וגם 'יהודים טובים'. הלא בעומק נשמתנו קיימת אותה נקודה יהודית טהורה, המבקשת את השלמות הזאת. הבה נפתח את ליבנו, ונזכה שהקב"ה ימחל לנו וייתן לנו שנה טובה ומתוקה.

לזכור שיש הסתר

יהודי צריך לדעת שיש הסתר ולשאוף בביטולו.

לפחות שתהיה 'שמיעה'

לכן רוצים את אוזנו של העבד, כדי להבהיר לו שגם אם יש הסתר שאינו מאפשר ראייה של האור האלוקי, כמו שנאמר "אותותינו לא ראינו", בכל זאת נדרש ממנו שלפחות תהיה לו שמיעה. גם כשהאדם אינו רואה דבר-מה, לפחות הוא יכול לשמוע על קיומו ולדעת בשכלו מהי המציאות האמיתית.

יהודי נדרש לדעת שההסתר אינו המציאות האמיתית, אלא כל מטרתו להביא לידי גילוי אור אלוקי גדול יותר. אמנם הקב"ה ברא עולם שבו "אין סומכין על הנס" ושהדברים צריכים להיעשות בדרכי הטבע, המעלימות את האור האלוקי, אבל בכל הקשור לענייני התורה והמצוות ולעבודת הבורא - אין שום הסתר. על-ידי ידיעה זו מבטלים את ההסתר וזוכים ל"יום שכולו שבת לחיי העולמים", הגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש.

(תורת מנחם כרך לט, עמ' 112)

העבד שואף להיות אדם חופשי, ולכן התורה קוצבת את שנות העבדות וקובעת שאחרי שש שנים "יצא לחופשי". אך ייתכן שהעבד יאמר: "אהבתי את אדוני... לא אצא חופשי" - הוא מתאהב בחיי העבדות ואינו רוצה לצאת לחירות. ההסתר נהפך אצלו למציאות הטבעית.

לא מציאות טבעית

על כך אומרים לעבד שמצב כזה מנוגד ל"אוזן ששמעה על הריסיני" - זה ההפך מכל עניינו של מתן התורה. התורה ניתנה דווקא במקום ש"יצר הרע יש ביניכם", מקום שיש הסתר האור האלוקי, כדי שיהודי יתגבר על ההסתר ויגלה את האור האלוקי. ההסתר אינו המצב הטבעי, אלא זו מציאות זמנית, עד בוא עת הגילוי.

כשם שעבד משתחרר בתום שש שנות עבודה, כך ההסתר יכול להתקיים רק בששת אלפי השנים של קיום העולם הנוכחי, ואילו 'בשביעית', באלף השביעי, שהוא כנגד יום השבת - יאיר האור האלוקי בגלוי. נמצא אפוא שמצב ההסתר אינו המציאות האמיתית,

פעמים הקב"ה מסתיר את פניו מהאדם, עד שנוצרת בליבו תחושה שהוא עזוב ונטוש. מטרת ההסתר היא לעורר את האדם לשוב אל הבורא, בדוגמת אב המסתיר את עצמו מבנו, כדי לעורר את הבן לחפש את אביו.

הסתר זה אינו אמיתי, כי אין כאן מצב שהקב"ה באמת מסתיר את פניו חסוי-שלו, אלא הוא יוצר תחושה כזאת אצל האדם, כדי שיתעורר בצמאון לשוב אל הקב"ה. להפך, מכיוון שמטרת ההסתר היא לעורר קשר עמוק יותר עם הקב"ה, נמצא שמהותו הפנימית של ההסתר היא גילוי, ואף גילוי נעלה יותר.

ההסתר עצמו מוסתר

אך לעיתים נוצר הסתר כפול - ההסתר עצמו מוסתר. האדם אינו מרגיש כלל את ההסתר, ונדמה לו שהמצב הזה טבעי ותקין. הבן אינו מרגיש כלל בחסרונו של האב, ואינו מחפש אחריו. הסתר מסוג זה מרומו בפסוק בפרשתנו: "ואנכי הסתר אסתיר פניי". כאן מוזכר הסתר כפול - ההסתר עצמו מוסתר.

מצב דומה מצאנו בעבד עברי. מטבע הדברים,

אמרת השבוע

במקום סיגופים

אל רבי יחזקאל מקוזמיר בא יהודי וסיפר כי הוא נכשל שוב ושוב בחטאים, והוא מנסה לשוב בתשובה ולהרבות בתעניות ובסיגופים, אך ללא הועיל.

אמר לו הצדיק: "את נשמתך כבר השלכת לארץ, ועכשיו אתה רוצה לקבור גם את הגוף?!"

פרץ היהודי בבכי ושאל: "אם-כן, מה אעשה?"

אמר רבי יחזקאל: "עיקר התשובה הוא קבלת עול מלכות שמים והחלטה נחושה שמהיום והלאה לא תוסיף לחטוא".

פתגם חסידי

"האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם. הבה נאמר דבר בשם אומרו: ויאמר ה' סלחתי כדברך" (רבי לוי יצחק מברדיצ'ב)

יום הכיפורים | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

מחילה אין סופית

במידת בשר-ודם אם יחטא איש וביקש ממנו מחילה ומחל לו, ואחר-כך חזר לסורו - קשה מאוד שימחול לו שנית, וכל שכן בשלישית וברביעית. אבל במידת הקב"ה אין הפרש בין פעם אחת לאלף פעמים, כי המחילה היא ממידת הרחמים, ומידותיו הקדושות אינן בבחינת גבול ותכלית, אלא בבחינת אין-סוף.

(תניא)

סידור ההווה

התשובה היא תיקון ההווה, חרטה על העבר וקבלה טובה על הלבא. כאשר ההווה מסודר כראוי, אפשר למלא את החסר או את הלא-טוב של העבר, ולעשות גדרים וסייגים על העתיד.

(אגרות קודש)

מעלת בעלי תשובה

"מקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינם עומדין" (ברכות לד, ב). מי שרואה את עצמו צדיק גמור, מושלם בדבריו ובמעשיו, הוא במדרגה נמוכה מזו של בעל תשובה, שליבו נשבר בקרבו.

(הבעל-שם-טוב)

האנחה מושכת לתשובה

כאשר אדם עובר עברה ונאנח עליה, הולכת האנחה ונדבקת בקדושה, עד שבסופו של דבר

היא מביאה אותו לידי עשיית תשובה.

(רבי נחמן מברסלב)

נידחות שלך

"אם יהיה נידחך" (דברים לד, ד). "נידחך" - הנידחות היא שלך. האדם גורם לעצמו להיות בבחינת 'נידח' בזה שהוא מגרה ומעורר את יצר הרע על עצמו.

(הרבי מליובאוויטש)

איתשובה

חסיד אחד התאונן לפני רבי חיים מצאנז שאינו יכול לעשות תשובה, מפני שהוא מרגיש עצמו שבור ומדוכדך מאוד על חטאיו. אגב דבריו פרץ בבכי רב. אמר לו רבי חיים: "אל תיתן זאת כל-כך אל ליבך. איתשובה אף היא תשובה..."

כל עוד הכלי שלם

"הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה" (מתוך התפילה). כולנו משולים לכלי מלא זוהמה, אבל כל זמן שהכלי עצמו שלם, אפשר לרחוץ אותו, לנקותו ולהחזירו לטוהרה.

(רבי שלום רוקח מבעלז)

עכשיו הזמן

הרבי הריי"צ מליובאוויטש סיפר: פעם אחת נכנסתי אל אבי, הרבי הרש"ב, למחרת יום הכיפורים ושאלתי: "ומה עכשיו?". וענני: "עכשיו הזמן להתחיל לחזור בתשובה".

מלחמת נפש

שעת בין הערביים של ערב יום הכיפורים. העיירה אמשינוב שוקקת חיים, ואנשיה עסוקים בהכנות האחרונות לקראת היום הקדוש.

בית־מדרשו של רבי מנחם קאליש, האדמו"ר מאמשינוב, השוכן בלב העיירה, מתמלא והולך. המתכנסים פותחים באמירת תהילים, מתוך שפיכת הלב. אחרים עדיין עסוקים בחשבון נפש ובאמירת 'על חטא' קודם רדת היום. הכול ממתינים לרגע שבו ייכנס הרבי לבית המדרש והחזן יפתח במילים המרטיטות 'כל נדרי'.

אך הרבי מתעכב משום־מה. רק בני משפחה קרובים ביותר ידעו לספר לאחר מכן את אשר אירע.

באותן שעות נאספו כל בני הבית, הבנים והנכדים, בחדרו של הרבי, לקבל את ברכתו, ופתאום נשמעו דפיקות נמרצות בדלת הבית, ועוררו לרגע פחד בלב הנוכחים.

בפתח עמדו נפח העיירה וזוגתו, שניהם ממררים בככי. בעוד הרבנית מזמינה אותם להיכנס ולשבת, החלו לספר את הדבר הנורא שאירע להם.

בנם, נער מתבגר, הולך זה זמן רב אחרי שרירות ליבו. הוא מרבה להתרועע עם הנערים הגויים ומתנהג כמותם. הידרדרותו הגיעה לשפל חדש כשהצהיר על רצונו להתנצר.

בתחילה חשבו ההורים כי אך לצון חומד לו הבן, אולם זה עתה נודע להם כי הערב, ביום הכיפורים ממש, אמור להתקיים טקס הטבלתו לנצרות של בנם. ביום הזה חל השנה חג נוצרי, ובעצת הכומר המקומי נקבע מועד הטבלתו של הנער היהודי לאותו יום, כדי לתת לטקס הד רחב ולהוסיף בשמחת החוגגים.

הורי הנער זעקו בככי נסער: "באנו לבקש מהרבי להצילנו מחרפה גדולה זו. לכל הפחות לבקש מהכומר, הרוחש כבוד לרבי, לדחות את הטקס עד אחרי היום הקדוש. איך ייתכן שבים הכיפורים, שבו היהודים מבקשים כפרה על עוונותיהם, ימיר בנו את דתו, רחמנא־ליצלן?!...".

הרבי מאמשינוב שמע את הדברים. בלי שהיות פנה אל אימו, הרבנית הזקנה חיה־לאה, וביקש כי כלתו, שרה־לה, אשת בנו רבי יוסף, תכתוב לכומר העיירה מכתב בשמו בלשון תחנונים, בבקשה לדחות את טקס המרת דתו של הנער בכמה ימים.

כאילו הוא מונה את השניות: אחת, שתיים, שלוש... וכך הלאה. בעיני הנוכחים נראה הדבר מוזר למדי. הם גם לא ידעו עד כמה יוכל הרבי להמתין לחזרתו של יידל, שהרי השעה מתאחרת והיום הקדוש קרב.

לא עברו רגעים אחדים, ויידל כבר חזר ומענה חיובי עמו: הכומר קיבל

לאחר שעה קלה היה המכתב מוכן. הרבי קרא לשומר החצר, ר' יידל, ואמר לו: "קח את האיגרת הזו, ומסור אותה במהירות האפשרית לידי הכומר".

בעוד ר' יידל, איש נמרץ וקל רגליים, יוצא בדחיפות למלא את שליחותו, הוציא הרבי את שעונו והחל לספור,

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

גילוי ה'יחידה'

נאמר בספרים (מאור עיניים סוף פרשת פינחס) שכל יהודי יכול לקרב את הגאולה, וזאת משום שבכל יהודי מצוי 'ניצוץ משיח'. כשהיהודי מגלה וגואל את ה'ניצוץ משיח' שבקרב, הוא מביא גאולה לעצמו, ובהיותו חלק מעם־ישראל – גם מקרב את הגאולה הכללית.

ה'ניצוץ' הזה מכונה בשפת הקבלה והחסידות 'יחידה' שבנפש. המושג הזה מופיע בפעם הראשונה במדרש רבה (ידיא): "חמישה שמות נקראו לה (לנשמה) – נפש רוח נשמה יחידה חיה" (בחסידות הסדר הוא 'חיה' ואחר־כך 'יחידה'). אין אלה שמות ומילים נרדפות בלבד, אלא חמישה רבדים שקיימים בנשמה; חמש דרגות, זו למעלה מזו.

שלוש הדרגות הראשונות – 'נפש', 'רוח', 'נשמה' – הן הרבדים הגלויים והנתפסים של הנשמה. 'נפש' זו הדרגה שמחיה את הגוף ואת כוחות העשייה. 'רוח' קשורה לתחום הרגשות. 'נשמה' היא המקור לכוחות השכליים של האדם. למעלה מזה עומדות הדרגות 'חיה' ו'יחידה', שאין להן לבוש מוגדר. הן בבחינת רבדים על־שכליים, בלתי־מוגבלים ואין־סופיים שבנשמת היהודי.

איך מגלים

בדרך־כלל האדם עובד את ה' באמצעות הדרגות הנמוכות יותר של הנשמה. רוב בני־האדם עובדים את ה' באמצעות ה'נפש' – בעשייה בלבד. יהודים בעלי דרגה עובדים את ה' גם באמצעות ה'רוח' – מתוך אהבת ה' ויראתו. למעלה מזה הם מי שעובדים את ה' על־ידי ה'נשמה' – מתוך התבוננות שכלית שמולידה רגשות של אהבה ויראה.

אך עבודה זו, מעצם מהותה, מוגבלת. מכיוון שהכוחות האלה הם כוחות מוגדרים ומוגבלים, גם עבודת ה' הנובעת מהם מדודה ומוגבלת. לכן יכולים לחול בה שינויים ועליות וירידות.

הכוחות העליונים יותר שבנשמה – 'חיה' ו'יחידה' – בלתי־מושגים בדרך־כלל. הם מבטאים את יכולתו הבלתי־מוגבלת של האדם להתרומם מעל מגבלות הטבע והבריאה. לכן אלה כוחות עמוקים מאוד, שרק במאמץ רב אפשר להגיע אליהם. ובין שני הכוחות הללו עצמם, 'יחידה' היא בלתי־מושגת כלל.

דרגת ה'יחידה' אינה מתגלה (במודע) במהלך החיים השגרת. היא באה לידי ביטוי כאשר מנסים לפגוע בעצם הקשר של יהודי עם הקב"ה. למשל, כשמעמידים יהודי בניסיון של עבוד־הזרה. אוראז מתגלה דרגת ה'יחידה', מתעוררת נקודת היהדות, ומביאה את האדם לידי מסירות־נפש בפועל.

יום הגילוי

זה ה'ניצוץ משיח' שטמון בכל יהודי. כאשר מתגלה ניצוץ זה, זוכה האדם לגאולה פרטית. הוא נגאל מכל המגבלות הטבעיות, מכל ההרגלים וההשפעות החיצוניות והפנימיות, ומצליח לממש במלוא השלמות את רצונותיה של נשמתו.

וכשם שדרגת ה'יחידה' שבנפש כל יהודי היא 'ניצוץ משיח', כך דרגת ה'יחידה' הכללית של עם־ישראל – אותה נשמה כללית גדולה, שהיא העצם של כל נשמות ישראל – היא נשמת משיח. כאשר נשמה זו מתגלה בגופו של משיח צדקנו, באה הגאולה הכללית. וככל שיותר יהודים מגלים את עצם נשמתם, את 'ניצוץ משיח' שבקרבם, מתקרבת התגלותה של נשמת משיח הכללית.

הדבר קשור במיוחד ליום־הכיפורים. זה היום היחיד בשנה שבו מתפללים חמש תפילות, כנגד חמש הדרגות שבנשמה. התפילה החמישית, תפילת 'עילה', מכאנת כנגד ה'יחידה', ובה ניתן לכל יהודי כוח מיוחד לגלות את עצם נשמתו, את ה'ניצוץ משיח' שבקרב. כאשר יהודי מרכזי בסוף התפילה: "שמע ישראל", ה' הוא האלוקים" – מאירה בו ה'יחידה' שבנפשו, וזו עת רצון מיוחדת להביא את הגאולה האמיתית והשלמה.

את בקשת הרבי והטקס נדחה. הורי הנער הודו לרבי מאוד ויצאו מהבית מעודדים מעט. רק אז, ברגעי השקיעה האחרונים, נכנס הרבי לבית־המדרש, והחזן, רבי ישראל־יצחק, הדיין משידלובצה, פתח ברתת של חרדת קודש בנעימת 'כל נדרי'.

תפילות היום הקדוש עם הרבי היו תמיד חוויה מרטיטה בעבור המתפללים, אולם הפעם הייתה לכך תחושה חזקה במיוחד. גם איש פשוט יכול היה לחוש את אימת הדין המנסרת בחלל. המבינים הרגישו כי כל תפילה וכל תחינה של הרבי היא תוספת אומץ במלחמתו לנצח את השטן המקטרג, ולמשוך מלמעלה שנה טובה ומתוקה בעבור כל בית ישראל.

בצאת היום, כאשר ישב האדמו"ר בראש השולחן לסעודת־החג, ניכרת הייתה שמחת הניצחון, כמלך השב מנצח ממלחמה קשה ומתישה. פני הרבי נהרו באור יקר וכולו אמר חדווה ושמחה. בעיני חסידיו זה היה סימן מובהק כי התפילות נתקבלו, והקהל היה שרוי באווירה עילאית.

ופתאום נפתחה דלת בית־המדרש בחזקה, ואל האולם פרץ נער פרועי שער וכיפה מקומטת שמוטה על ראשו. הוא ניגש היישר אל שולחנו של הרבי, השתטח מלוא קומתו על הרצפה, וזעק: "רבי, הצילני! הנני מתחרט חרטה גמורה ולא אחזור אליהם עוד..." בכי סוער חנק את גרונו.

רבים מהנוכחים לא ידעו מי הנער ומה סיפורו, אולם קומץ חסידים שהספיקו לשמוע את הרקע לאיחורו של הרבי ל'כל נדרי', זעמו מאוד. "האם לאחר כל הצער ועוגמת הנפש שגרם נער זה בערב היום הקדוש להוריו, לרבי ולציבור כולו – עדיין הוא מעז פניו לבוא אל הקודש?!", אמרו בינם לבין עצמם.

הרבי הסה מיד את כל המתלחשים. הוא הביט בנער בחיבה גלויה, קירבו והושיבו לידו. אחר־כך מזג לו גביע יין וציווהו לברך ולומר 'לחיים' וענה אחריו 'אמן'. זו הייתה ראשיתה של תפנית חדה שהתחוללה בליבו של אותו נער, אשר מאותו יום והלאה דבק באדמו"ר ובחסידיו. בשקידתו העצומה לילות כימים ובתפילותיו הזכות, נראה כאילו התכוון להשלים את אשר החסיר בשנותיו הקודמות.

ולסיפורו של הנער היו מוסיפים, כי השתדלות הרבי בערב הצום הצליחה לדחות את טקס המרת דתו, אולם מאמציו ודמעותיו בתפילות יום־הכיפורים הם שהחזירו בשמחה תועה ונידחת זו למקור חוצבה.

התקיעה שניצחה את הבריטים

ממלא אותנו שמחה כמו בפורים", ביטא אחד מהם את תחושותיו.

פיוטי אזהרה

יעקב (סיקא) אהרוני, כיום בן יותר מתשעים, היה אחד התוקעים בשופר בימי השלטון הבריטי. "כששאלו אותי אם אני רוצה לצאת לפעולה ולהיעצר, אמרתי: בטח, בסדר גמור", מספר אהרוני. "נשבענו להקריב את עצמנו למען העם היהודי. הייתה לנו תחושה שהשכינה איתנו".

ביום הכיפורים בא עם חבריו לרחבת הכותל. הוצבה שם עמדה של המשטרה הבריטית, ושוטרים רבים היו פרוסים בכל נקודה אפשרית. "הגנבתי את השופר אל הרחבה באמצעות אישה, ונטלתי אותו ממנה אחרי נקודת הביקורת. במהלך התפילה הבחנתי בשוטר חרש, שניסה לגלות אם מישהו מסתיר שופר. התחלתי להתפייט בקול ואת מילות התפילה החלפתי במילות אזהרה: 'עננו... היזהרו משוטר החרש הסובב ביניכם, עננו...! השוטר חשב שאני מתפלל, אבל החברים הבינו את המסר'".

התקיעה נשמעה ברמה

פרטי התכנית היו ידועים לחברי הקבוצה בלבד: הראשון מתחיל לתקוע וכשהשוטרים קופצים עליו, שולף השני את השופר שלו ומוסיף לתקוע.

הכותל המערבי, תפילת נעילה. מאות יהודים מצטופפים בכותל המערבי. סביבם עומדים שוטרים בריטים, ומשימתם אחת - למנוע את תקיעת השופר בסיום תפילת נעילה, רגע לפני ההכרזה 'לשנה הבאה בירושלים'. זה היה יום הכיפורים הראשון אחרי מאורעות תרפ"ט.

הבריטים סברו שאיש לא יעז להפר את גזרת השופר. הם לא הביאו בחשבון את נחישותו של חסיד חב"ד, הרב משה צבי סגל. בסיום התפילה שלף שופר שהטמין בכיסו ותקע בו. הבריטים היו בהלם. בתוך שניות אחדות נעצר סגל, ושחרר כעבור זמן קצר.

מפגש התוקעים

למרות האיסור, תקיעת השופר בסיום תפילת נעילה בכותל המערבי נשמעה גם בשנים הבאות, בזכות בניינוער אמיצים. אלה דאגו להבריח את השופרות בדרכים מקוריות ולתקוע בהם בסיום התפילה. מקצתם הצליחו להימלט בטרם נעצרו, והיו שנידונו למעצר של כמה חודשים.

הזיכרונות של הצעירים האלה מלווים אותם גם היום. לפני כמה שנים נפגשו יחד ברחבת הכותל, ביוזמת 'תולדות ישראל', המתעד את דור תש"ח. שם שיחזרו את אירועי הימים ההם, וגם תקעו יחד בשופר, הפעם ללא חשש ומורא. הם כבר בני יותר משמונים, לאורך ימים, אבל מתארים את האירועים כאילו קרו אתמול. "המפגש הזה

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

לבקש סליחה

שאלה: מה הם דיני המחילה והסליחה בין אדם לחברו לקראת יום הכיפורים?

תשובה: אדם שפגע בחברו חטא למעשה לשניים: לקב"ה ולחברו; וכל עוד לא פייסו, אף החטא כלפי הקב"ה אינו נמוחל ביום הכיפורים.

סכסוכים כספיים יש לפתור בבוררות או בדין תורה קודם יום הכיפורים. מי שחושש שמא פגע בכבודו או בגופו של חברו בלי ידיעתו, יפנה אל רב הבקי בדיני ממונות. חשוב לזכור שגם אחרי ששולם הנזק, עדיין חייב הפוגע לבקש סליחה על הצער ועוגמת הנפש שגרם.

אמרו חז"ל: "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון" - צער הפגיעה באדם בדיבור מחייב פיוס גדול יותר מהצער של פגיעה כספית. על הפוגע לפנות בעצמו אל הנפגע ולבקש את סליחתו, אלא אם כן

הוא משוכנע שיהיה יעיל יותר לשלוח אחר במקומו.

הנפגע מצווה לסלוח מיד כשמבקשים ממנו, חוץ מהמצבים שלהלן: (א) אם כוונתו לטובת הפוגע, כדי שיתחרט בלב שלם יותר; (ב) אם הוא חושש שסליחה תגרום לפוגע לחזור על המעשה. במקרה כזה יסלח לו בינו לבין ה', ולא יקפיד עליו עוד, אך לא יגלה זאת; (ג) אם הוציא עליו שם רע ברבים, מן הדין אינו חייב לסלוח לעולם, ורק מידת ענווה לסלוח לו, בפרט אם ביקש ממנו מחילה בפני רבים.

במיוחד צריכים בנים ובנות לזכור לבקש את סליחת הוריהם, ותלמידים את סליחת רבותיהם (אף יותר משלוש פעמים). וגם בני זוג זה מזה - שמא לא נזהרו בכבודם כראוי. וכאשר ליבם של ישראל שלם זה עם זה, אין מקטרגים עליהם בבית דין של מעלה, ויזכו לחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה.

מקורות: רמב"ם הל' חובל ומזיק פ"ה ה"ט גו"כ. שו"ע ח"מ סי' תכב. טושו"ע שו"ע אדמו"ר הזקן, משנה ברורה וכף החיים, סימנים תרב, תר.

תוקעי השופר בכותל. שני משמאל אהרוני (צילום: ששון תירם)

כשהשוטרים קופצים עליו, ממשיך השלישי וכך הלאה. תפילת נעילה הסתיימה ותקיעת השופר נשמעה ברמה. התכנית התנהלה כמתוכנן, וכל החברים הצליחו לתקוע זה אחר זה. המהומה הייתה גדולה, השוטרים הרגישו שהמצב יוצא משליטה ושלפו אלות.

"תקעתי בכל הכוח ומסרתי את השופר לשוטר", מספר אהרוני. "השוטר לקח אותי למעצר. הייתי שם שבועיים ולאחר מכן נשפטתי. באחד הדיונים אמר עורך הדין לשופט שהנאשם הוא ספרדי תמים שאינו מבין פוליטיקה. השופט השתכנע ושיחרר אותי..."

לקראת יומא דהילולא של מרן בעל "הסולם" זצ"ל
יצא לאור שנית בעריכה חדשה והוספות מורחבות
ספר **מהות הדת ומטרתה**
מהמקובל האלקי רבי יהודה הלוי אשלג זצ"ל
עם פירושי "אור הדש"
מאת הרב אברהם ברנדווין שליט"א
לביורים 054-844-3452 | הפצה ראשית 02-537-0588
hamesora@gmail.com

תדו מכלי תכשיט מכלי הטבעה ומיקרופילית עם תוכן הסגולה וסילוב מיוחד של אבני החושן

כוחה הרקיע תכשיט ירושה
מוקד הזמנות: 04-845-2345
www.kezohar.com

תכשיט סגולת האושר פרק שיהיה
תכשיט מתנה לאשה אשת חיל
מסוגל לישועות

לוגל החגים תכשיט שירתיהם. אשת חיל ופיק שיהיה במחיר מיוחד לקראי שיתח שבוע

כופר נפש להצלת נפש

מיאס ה'אלאם
הקב"ה קובע לו יחיה...
הבאיחו אצמכס חיים
לו וכו' ה'אנקת חיים אלוזו ושרא

אגודת "אפרת" 02-5454500
www.efrat.org.il

סוכות נחלים מרכז - חנות המפעל מושב נחלים 32 (ליד פתח תקוה) | תל אביב קרית שאול 12 (הפיראט האדום) | עליית הנער 2 | נתניה כראדי יצחק, אזור תעשייה ישן, פנקס 13 ירושלים - גבעת שאול (ליד טסט ליינ) | ה"ה 21 קטמון הישנה | קניון רב שפע, שמגר 16 | גגות 2000 כנפי נשרים 20 | רעף או עץ מושב אורה בכניסה | ארנונה משתלת ויקטור גוש עציון - משתלת גוש עציון - צומת כפר חסידים, א.ת. | רמת ישי - אלי לבן, א.ת. רמת ישי | קרית אתא - כהן יוסי ח.בניין, זבולון 19 אשקלון - ישיבת נחלת אשקלון, אורט 3 באר שבע - נגריית נאווה, העצמאות פ. שלושת בני עין חרוד

מידע ארצי להזמנות טלפונית ומידע על נקודות המכירה: **1-800-706-706**

www.sukah.co.il | גניפים בכל רחבי הארץ